

ב פ ה | בעפע | - אדוו. (לל) מיטן מויל, מיט די ריביד.
% ערד איז אן ערלעבער מענטש, וואס ערד זאגט בפֿה,
מיינט ערד טאקו מיטן גאנצן הארץן.

0 בפֿה-אחד | ~ עלאד | - אדוו פר. (לל) איינשטיימיך,
מיט איין מיינונג, מיט אלעמענס צוشتימונג.
% דאס גיעזע איז אונגענומען געוווארן בפֿה-אחד.
אלע דארפֿן טענהן בפֿה-אחד, אונישט וועט מען גארניט
פֿויעלן.

1869 " זאגן אלע | געלערנטע | בפֿה אחד, איז נאר דער
היכיפֿיש האט איינגעשלונגונגען יונה הנבייא". קמ,
ג' 47, ז' 330 - II.

1883 " | ... | ר' משה מרדיי מלמד און ר' אברהם שדן
אונ ר' שמואל חיים בפֿה-אחד: לעולם האט איר נאר צייט
איין מרחץ ארידיין". ש. בעקערמאן, ביגטשע די צדקחטע,
ווארשע, ז' 6.

בפֿה מלא | ~ מאלע | - אדוו פר. (לל) אויסטריךילעך,
דייטליך, אפֿן, ניט באהאלטנדיך גארנישט; מיטן פולן
מויל. % זאלסט זיך ניט שעמען און זאגן אים
בפֿה מלא, איז ס' איז אן עוולה.

1868 " און לצתת ידי חותמי, זאג איר בפֿה מלא,
עפנטלעך, בחורת עדות | ...|. א. ווינשטיין,
הרב דלייטה, קמ, ג' 31, ז' 232 - III.

1896 " איר זאג דאך איזיך, דאכט זיך, בפֿה מלא,
איז ס' איז דארט געוווען חושך, א ווערטעלע עפֿעס איזא
מיין אסיפה?". י. ל. ביגשטיין, בייא ר' שלמה
בערלינגעך, לבוב, ז' 27.

ם בפה.

1612 " בלנגת דז בחורדים אדר משותיים מעכטין פראיזות
וונבלות טרייבין מיט בתולות אדר מיט זונשט בעולות
פנויות זיא | סי | בפה אדר בידים". תקנות חכמי
ומנהיגי ק"ק פראג, שע"ב, ציט י. ריבקינד,
ברשותה, ד", ח"א, תרפ"ו, ז' 351.

בפה כל - אין אלעמענס מיילער, דורך אלעמען.

1630 " דא מיט אנטפנג מזל וברכה | ... | מנגי מרדי
בן לא"א משה זצ"ל הנקרא בפה כל גימפל".
11
דריי בריוו (ש"ז), ציט ח. שמרוק, בחורדים מאשבען,
... | ס' היובל ליצחק בער, ירושלים, תשכ"א,
ז' 313.

{ ס' איז פאקטיש א העברעישער טעקסט עיגלון
רעד: קבב עיגלון קבב עיגלון קבב עיגלון קבב עיגלון }

1703 "... | ... | דער פרנס החדש | החדש האט מיר איז
7
גזאגט דז זיא מיר בפה אחד הבין אויף גינומין צו
אב"ד". ב"י מגלה איבה, (אקספארד, ציט מ. עריך,
געשייבטע | ... | ..., ז' 216.)

1723 " הקב"ה וויל דاش ניט האבן דז עש זאל זיין
אחד בפה ואחד בלב, ער וויל האבן דז עש זאל איילץ
7/a
גלייך זיין". ס' דרך חמימים, קאנק: 32/152

בפּוּמְבִּי | בעפומביי | - אדוו. (לל) אף פאר אלעמען,
פאר גאנץ קהיל, עפנטלאע! בפרהסיה. % זאגן
בעפומבי. מעדן בעפומבי. % ער האט זיך מודה געווען
בעפומבי.

1887 " מיר זענען אויך ניט אועלכע ענווים, איז מיד

זאלן ניט זאגן בפומבי, איז מיר האבן גענוג געטן

פאר אונדזערע | ... | אבאגענטן". ייפאל, נ' 23,

ז' 349.

1903 " ס' איז גוט | ... | וואס עט וויאיז זיך בי

אונדז פורטיסטן-קנאים, וואס הייבן אויף די פראגע

| וועגן גראמאטישן מין אין יידיש בפומבי".

ק. שיפ, יינטראך - 1, ז' 18.

1724 " | ... | גו איז ער מוסיף חטא על פשע אורג

פוער פיו לבלי חוק אורג גירעט בפומבי דברים רעים

על מנהיגי קהילתינו". פנקס אה"ו, ברוז ב"ב,

תפ"ד, ציט ש. אסף, יילזאך, ז' 115.

רעד: ס' בליגבט אין ספק דער ארויסרייד:

BEFUMBEY אין עברית דארף מען ארויסריידן

ברעל | בעפייעל | - אדוו. פקטיש, אין מעשים,

אקטינו.

1867 " און ער ברוייכט תשובה צו טאן אויף זיין

עבריות וואס ער האט געטן בפועל | ... | ."

ישראל לב, ווילגע, דף ג/ב.

1903 " צייטנוויז פלאגט אים איינפאלן א געdagן אין

קאפ אויסצולערגען נאך א פאר דרישות, | ... | אבער

ברענגן זיין ראיון בפועל איז אים זיין שוער

געוווען". אר, דער אלטער מגיד, ציט אויסיג אלע

וואוועק !!!, נ"י, 1930, ז' 167.

1948 " אויב | ... | זי | א גלויביקע שיטה | איז בית
אנגרייפעריש בפועל, הייסט דאס אבער ניט, א
פארבארגענערה הייט | ... | שטעקט ביי איד ניט די לוטט
| ... | צו יא-אנגרייפערישקיז בכווח". גס,
משפחה מאשבער ז', ג"י.

בפולדיך | בעפיילדייך | - אדי | סטוטש 104 | פاكتיש,
אקטיוו. % בפולדיך ענרגיע (אין קעגנוזאץ צו
פאטענץיעלער).

0 בפועל-ממ | ~ = mammals | - אדוו פר. דזווו דפּוּ
נאך עמפאטישער.

1893 " | ... | דאן געט אן השיעית אוונדזער צבראכן
הארץ מיט אוונדזער רצון הטוב, איזוי ווי מיר וואלטן
זיך בפועל ממש מוסר-נפש זיין אויף קידוש-השם".
שמו פלאי, ספר האמת והשלום, לעמברג, ז' 28.

1917 " און איז דער טאג האלט שוין בפועל ממש ביים
אויסגיין שענט דער מאן פון אמאן גנאנד נאך א טאג
דען הארץ". זשיט, שריפטן ז', ג"י, ז' 20.

רעד: דאכט זיך, ס' איז גאר פון א ציטאטן בראשלווערטס א
מעשה...

1963 " זייןGANZER מהות צו זאמען מיט זיין לעבן זאל
אויף אן אמרת, בפועל ממש, איבערגיין אין זיין העלה
ארדיין". היל, עסיגען און רעדעם, ג"י, ז' 339.

בְּפַחַי - נִפְשָׁה | בַּעֲפָאַכְּיִי - נִעְפָּעֵשׂ | - אַדְוֹו. פֶּר.

(לל) אנטוינט, אפגענארט אין די האפערונגגען,

דעישלאגן, מיט פארדרוס.

1821 " האט ער | רבי יהודה | זעך אום גיקערט בְּפַחַי נִפְשָׁה

צו זיין רבי האר"י ז"ל | ...|. קה~~ו~~, סדיילקאב,

תקפ"א, דף ה - י.

1883 " | ... | האט דער אלף געענטפערט | דעם רבוננו-של-עולם,

מאטיווירנדיך זיין גיט אריגנגיין : אין האב גיעזען,

או אלע אותיות זיינען געווען פאר דיר אוון זיין

זענען אוועקגעגאנגען בְּפַחַי - נִפְשָׁה, דאדורך האב אין

שוין מערד גיט געווואלט אריגנגיין". גופת צופים,

רות, ווילגע, ז, 60 - י.

1975 " אוון ער טוט א געשריי: פִּיק, גִּיִּי אַרְוִוִּס פּוֹן

דאגען! | ... | כ' בין קוים ארויס פון בית-דין-שטוב

בְּפַחַי - נִפְשָׁה. באש, דער שפיגל [...]^{אילען} 21.

1784 " אין האטי מיך גוועאגט איהניין | ... | מיגני

טעגלייך צוועההמענדוי שטראפאדי | ? | , בְּפַחַי נִפְשָׁה

פארצושטעלליין". ברינוו כ"ה אייר תקמ"ו.

עדשטייך פראטאקל פון ווינגר קהן אין 1784. ש. חיות.

.....

1) די ביבלייאגראפייך פון דער לעצעער ציטאטע

(1784) אין גיט קלאר.

2) וועגן ארויסרידי: פון די ציטאן (ארויסגעשריבגע)

kan معן גארניט דריינגען; אין "דער שפיגל" אין

די "פֿ" מיט א פינטל, אבער ס' לוייגט זיך אויפן

"שבל" או אן אשכנזישער יידן א למדן (אוון ס' אין

דאך לומדייש לשונ!) האט געווווסט אוז בפַחַי...

דאך מען ארויסרעדן "בְּעַפְאַכְּיִי", גיטש "בְּעַפְאַכְּיִי".

.....

בְּפִירֹוש | בַּעֲפִירָעֵשׂ | - אַדִּי / אַדּוֹו . 1. אַוִיסְדְּרִיקְלָעֶךְ ,
דִּיבְּטָלָעֶךְ , בַּאֲשִׁיכְיָה פַּעֲרָלָעֶךְ .

... " וּוּעַל אַיְךְ אֶבְעָר יֵא אַנְּאָל אַחֲתָן וּוּעָרָן , מָזָן
אַיְן דִּי תַּנְגָּאים שְׁטִינְן בַּפִּירְוֹשׂ אַרְוִיסְגָּעָשְׁרִיבָן , אַז דִּי
כָּלה טָאָר קִיְּין מָל נִיט פָּאָרָן אַיְן דָּעָר וּוּאָרָעָמְבָּאָד
אַרְיִין ". עַט , סְעַרְקָעַלָּעַ , צִיט אַוִיסְבָּן וּוּילְגָּעַן ,

113
320, ז', 1937

1873 " אַז צִיסְטָן מִיךְ שְׁוִין יֵא פָּאָרָן צְוָנָגָן , וּוּעַל אַיְךְ
דִּיר טָאָקָע בַּפִּירְוֹשׂ אַרְוִיסְזָאָגָן : אַיְךְ בֵּין מָוחָל דִּיְין
רַחְמָנוֹת ! ". מְמוֹסָן , דִּי קְלִיאָטְשָׁעַן , קָאנְקָן : 269150 .

139

1935 " גִּישָׁת שְׁבָתִי-צְבָּי הָאָט זִיְּן גַּעַשְׁמָדָט , נָאָר זִיְּין
שָׁאָטָן ! ... סְאַיְץ אַ בַּפִּירְוֹשָׁעַרְ זָוָהָר ! מַשִּׁיחָ אַיְץ
אוּיְפְּגָעָגָעָגָעָן אַיְן הִימְלָי ! ". בָּאָשָׁן , דָּעָר שְׁטָן | ... | ,
קָאנְקָן 156 .

113/a

1946 " הָאָט זִי - קָעָגָן זִיְּין בַּפִּירְוֹשָׂן וּוּילְגָּן - אַרְוִיְּפָ-
גַּעַנּוּמָעָן אוּיְף אַיְרָמָשְׁגָעָנָעָר קָאָרוֹסָעָל | ... | .
בִּיטָּן , פּוֹיְלָן II , נְגִיָּן , קָאנְקָן 130 .

113/b

2. דַּעֲפִינִינִיטִיוֹן , דַּעֲצִידִירָט , קָאָטוּגָאָרִישׂ .

1935 "... | אַיְן אַפְּמָאָרְקִירָן דָּאָס פָּעָלָד אָוָן אַיְן שְׁטָעָלָן
דִּי פְּרָאָגָעָם זִיְּגָעָן מִיר בַּפִּירְוֹשׂ אַוִיסְן צָו טָאָן פָּאָרָן
לְעָבָן ! ". מוֹן , דָּעָר וּוּעָגָן | ... | , וּוּילְגָּעַן , ז' 288 .

122

1959 " אַוְנְדָּן אַרְטָן גִּישָׁת וּוּאָס עָר וּוּיל בַּפִּירְוֹשׂ ,
אוֹז מִיר זָאָלָן מִיטְפְּלָן מִיטָּדִי אַרְעָמָעָ בְּעָלִי-מְלָאָכָות אַיְן
שְׁטָעָטָל ! ". שְׁנָן , קְרִיטִיקָן אַוְן קְרִיטִיקָעָרָן , בְּ"א , ז' 187 .

94

בפירושדייך - אדי. דזנו דפונו ז

1951 " דער סאציאלער אפשטאמ ... פון דער אינטער-

לייגענד ... ליגט ארויף א בפירושדייךן שטענמפל

אויף אירע סאציאלע אוֹן פאליטישע טענדענגן".

ו. לעשטשינסקי, זב ליטע ז, ג"י, ז, 916.

1974 " נוקם וונוטר זיין איז א בפירושדייךער לא-תעשה,

אבער אין דער מצווחט מלחה מאיז פאראן א פליקט

~~נקמה צו געמען". רעד ג. ווינסמן, זב פראגע,~~

ת"א, ז, 387.

143

141

148

149

150

בפירושדייךית - די, בא. (ט) אילעטונגסערלעג

1957 " ... זאל זיך ... געוווינגען צו דער

שטרענGESTUR ארדענונג, בפירושדייךית אוֹן קלארקית".

ה. צייטLIN, ארינפער אין חסידות ..., ג"י,

ז, 74.

ו? נ?

בפירוש הותנה ... הוטנע - אדו פר. (לל) ס' איז

אויסדריקלעך, קלאר אויסגענומען, מיט א דיבטלעך

אויסגעדריקטען תנאי. ~~אלה~~.

1867 " טוט זיך שמעיה א בייזער: בפירוש הותנה,

או ער | דער שווגא | מוז שטיין אקעגן חלל | פון ביקם?".

קמ, ג, 19, ז, 148 - II.

... " נאר אין ערלעכער מאן בין איך! בפירוש הותנה,

או איך זאל רעדן פאר אים ... ". פֿרְץ, ער, זאל

לעבן

(ס' איז) א בפירוש גمرا, א בפירושער פסוק -

עם איך געשרבן (ס' איז דא א דין, יסוד אין דער

גمرا, אין תבר, (וועט געבראכט ווי א קלארן באווריין

צו דעם געזאגטען).

" ווֹיִזְתָּ דָעֵר לַיְטוֹוֹאָק אַ בְּפִירֶושׁ גַּמְרָא - ...

די אויגן שטעכת ער אויס | ...|. פֿרֶץ, אויב נישט

גאך העבר.

151

" אָוֹן עַם אִיז דָאָר אַ בְּפִירֶשְׁעָר פְּסֻוקָּ: 'חַחַת אֲשֶׁר לֹא

עַבְדָת אֶת דָ' אַלְקִיךְ בְּשִׁמְחָה | ...|, אָוֹן אַלְעַמְעָן אִיז

בָּאַקָּאנְטָ דָעֵם אַרְדִּי זְלָס פִּירֶשׁ אַוִיפָּ דָעֵם פְּסֻוקָּ". לְאַקְּנָטָן, לִיקּוֹטִי אַמְרִים, חַגִּיאָה, לְאַלְפָהָבִיטָן נְיִי, לג - ס"ה.

83

שְׂטִיכִין בְּפִירֶשׁ - זַיִן גַּעַשְׁרִיבָן קְלָאָר, דִּיְתְּלָעָר, גַּעַנוֹי.

% סע שְׂטִיכִית בְּפִירֶשׁ אִין דָעֵר חֹרֶה (אִין דָעֵר גַּמְרָא אַע).

... " אִיךְ ווֹיַל, אֹז אִיךְ קָאנְטְּרָאָקֶט זָאַל שְׂטִיכִין בְּפִירֶשׁ,

אוֹז דָו אָוֹן אִיךְ | ...| הָאָבָן דָאָס רַעַכְתָּ צָו גַּיִן אִין

וְוָאָס פָּאָר אַ טְּרוּיְאָטָעָר מִיר ווֹיַלְן". שָׁע, דָאָס גְּרוּיִיסָע

גַּעַוּוִינָס, דְּרָאָמָטִישָׁע שְׁרִיפָתָן, ז', 194.

120

1770 " | ...| אִין אִיךְ אַנְדָּרִי קוֹנְצָעָפֶט אַלְס אַנְשָׁי

מִקְנָה אִיזֶת רֹועִי צָאן אוֹיךְ בְּכָל אַבָּר נִימֶט בְּפִירֶשׁ".

אַיְבָן | ווֹעֶר? |, תּוֹרַת מְשָׁה, קָאַרְלָסְרוֹא.

בְּפָנָיו יְאַמֵּן | בְּעַפְּאָנָאָרוֹ | - אַדְוֹו. (לְלָ) אִים אִין די אוֹיגָן,

אִין יְעַנְעַמָּס בַּיְזִיכִין, נִימֶט הִינְטָעָר די אוֹיגָן.

% מַעַ הַאָט אִים מַבְּיִישָׁ גַּעַוּוּן בְּפָנִים.

- בְּפָנִים וְשָׁלָא בְּפָנִים | בְּעַפְּאָנָאָרוֹ || עַשְׁעָלוֹי בְּעַפְּאָנָאָרוֹ | - 0

אַדְוֹו פְּרָו. (לְלָ) אִין די אוֹיגָן אָוֹן הִינְטָעָר די אוֹיגָן.

181 " דַעַנְשָׁטָ מַאל מַעַג ער אִים | דַעַעַטָּה | שְׁטָרָאָפָן

אוֹיפָן וּוֹאָר בְּרַבִּים אוֹיפָף זַיִן בַּיְזִי מַעַשִּׁים עַש זַיִ

בְּפָנִים וְשָׁלָא בְּפָנִים ". ס', חַסִּידִים, סִימָן ו'.

174

1705 " וווען אײַינֶר איז מזלזל איז אן כבוד פון

דייא רבנים הָן בְּפִנֵּי הָן שְׁלָא בְּפִנֵּי". קהיל

פֿפְדִּים, דף ע - 11.

175

בְּפִנֵּי כָּל עַם וְעַדְתָּה | בְּפִנֵּי קָאַל אַם || עַאיַידָּע | -

אַדוֹן פֿר. (לֶל) פֿאַרְן גַּאנְצָן עַולְם, פֿאַר גַּאנְצָן קְהַל;

עַפְנְטְּלָעַך. % עַר הָאַט גַּעֲשָׂוּוּיְרָן בְּפִנֵּי כָּל עַם וְעַדְתָּה,

אוֹעַר אַיז נִישְׁטָן שְׁוֹלְדִּיק. דָּעַר אַפִּיקּוֹרָס הָאַט זִין

דָּעַרְוּעַגְטָן צָו רִיכְכָּרְן אָוָם שְׁבַת בְּפִנֵּי כָּל עַם וְעַדְתָּה.

1865 " עַר | דָּעַר פָּאַטְּעָר | הָאַט גַּעֲשָׂרְיָעָן, דָּאַם אוֹנְדְּזָעָר

חַתּוֹנָה הָאַט קִיְּינָן מִמְשׁוֹת נִישְׁטָן; דָּאַם | ... | פֿאַר אַיִּיעָר

חוֹצְפָּה וּרוּעַת עַר אַיִּינָן לְאַזְן צּוּבִּינְדָּן צָו אַיִּינָן סְלוֹפָן

איַן שְׁטָאַט בְּפִנֵּי כָּל עַם וְעַדְתָּה | ... | אַיִּזְסָ. גַּן. מַוְנָּקָן,

מְסֻתְּרִי פְּאַרְיָזָן, וּוּאַרְשָׁעָן.

160

1895 " | ... | זִי הָאַט גַּעֲמָכְטָן אַגְּוּוֹאַלְד | ... | אוֹן

פְּלוֹצָעָם כָּאָפְט זִי אוֹן הַיִּיבְטָן זִין אַן אוֹיִסְטָאָן

בְּפִנֵּי כָּל עַם וְעַדְתָּה". גִּיל, דָּאַם פְּרוּלִיְשָׁע יְוָנָגָל,

אדָעָם, ז' 142.

159

1928 " מעַן זָאָגָט, אוֹן דָּעַר רַבִּי הָאַט בְּפִנֵּי כָּל עַם וְעַדְתָּה

אוֹיִסְגָּעָרִיָּעָן | - לִיתְ דִּין וְלִיתְ דִּין". אַפְּאָן וְזָהָן,

ז' 135.

161

1963 " מְהָאַט גַּעֲזָאַלְט אַרְוִיְסְפִּירָן דִּי שְׁוֹלְדִּיקָע אוֹן זִיִּי

בְּאַשְׁטְרָאָפָן בְּפִנֵּי כָּל עַם וְעַדְתָּה". באַש, חַוְרָבָן קְרָעָשָׁעָוָן,

161/a

קָאנְק: 241.

בְּפִנֵּי עַם וְעַדְתָּה - דְּזָוּוּ דְּפָוּוּ.

1907 " אוֹן עַר אַיז מְרוֹצָחָה שְׁבַת פֿאַר קְרִיאָת הַתּוֹרָה צָו

בְּעַטְנָן מְחִילָה | ... | בִּי רַי, טַוְבִּיהָן בְּפִנֵּי עַם וְעַדְתָּה | ... | .

171

י. גַּאֲרָדִין, דִּיָּא גַּעֲבָרִידָעָר לוֹרִיאָ, וּוּאַרְשָׁעָן, ז' 44.

"אי צטער ווועל איר בפנוי עם ועדה האלטן מלחמה 1967

ז' צִיִּיט | ... | פָּרָז דִּיבּוֹקִים | ... | טְרֵיִיבָּעַר דָּעַם ז' "

אלע לידער | ... | ... | ז' ג"י, , , 365 .

172

בפנֵי קְהַל (עַמּוֹ) ועֲדָה | בִּינְגִיִּי קָאָהָאָל... | - דוֹרוֹ דָפוֹן.

"זִי | דֵי מַלְמָדָקָע | אַיז אַוְיִיךְ הָ קְ... אַבְגָעֶפָאלָן 1884

וְזַיְדֵךְ אֶת־סִדְרָךְ

166

דורך עפאתשט אוֹן או יסגעפליקט די באַרד". יִפְאֵל,

.643 " 1 , 41 "

"יעדרער, ווֹאָס קאָן גַּאֲר אָ קוֹל אוֹיְפָהִיִּיבָּז, 1905

זאגט בפֿגִי קַהְלָן עַמּוֹן וְעַדְהָן, אֲנָן מַוְרָא, רְוָאָס עַר וְוַיֵּיל

173

אוֹל צו ווֹאָס עַר שְׁטְרַעַבֶּט".

אדער א סאציאלע רעווואלו ציעז, | ארט? | , ז. 3.

"בפני קהל וUDAה האט ער געשלוּנגען ברעבענדיקע ..."

דער קונגצ'ן-מאכעך. פֿרְץ, קוילז".

165

ב' פְּקֻדָּת | בִּיְפַקּוֹדָאָס | ... - באש�אנגדטיל פֿרַע אֶזְאָל

אדוֹר פֶּר. (ללו) לוֹיטָן בַּאֲפָעָל (פארארדיענְרָונְג, דָּקְרָעַט,

אב זאג, אברוייז) פון..., לוויט דער או יטאר יטעט פון...,

איל נamus פול ...

בפקודת הגבירותים | ... האגעוו ירים | - (לל אללה)

או יפָּנָן בְּאַפְּעָל פּוֹן דֵּי רִיכְבָּע לִיכְיט.

"אייז דאר טאקוּ אַ מְצֻוֹה גָּעוּוֹאָר צָו וְוָעֶן וְוָעֶר" 1870

עם האט דאס געשר ייבז, אוֹן ק...ר אבשטיישעסטווע | קהיל

179

וזאל אים | דעם קארעס פאנדעתן | אפגעבען פאר א

בזשטיינברג רעקרות בפקודת הגברים.

.III - 163 T

בפקודת הדיגינטם | ... האדאיאנטם | - לויטן אנזויין
פון די דיגינטם.

1896 " | ... האב זי מודיע געוווען בפקודת הדיגינטם,
או זיין וויאין איז א חמץ גמור, האבן זי אלע דעם
וויאין אויסגעגאַסן". גו. שפירה, דער צבוק | ... ,
אדעם, ז' 154.

180

בפקודת הוואלאסטנאי | - אדו פֿר. אויפֿן באפעל
פון ווֹאַלְאַסְטָנָאי | פֿאַלִּיצְיִי-בְּאַמְּשָׁעָר אֵין צָרִישָׁן
רוֹסְלָאנְד | .

? ?

1881 " נאר בפקודת הוואלאסטנאי האט מען מיר | ...
מודיע געוווען | ... , או אין א געדונגגעגער דירה
טאָר א ייך ניט האלטן קיין שענק". זיגלמאָן,
גיפֿאל, ג' 3, ז' 36.

181

בפקודת הממשלת | ... האמעטאלע | - אדו פֿר. (לל)
לויטן דעקרעט פון דער רעג'ירונג.

1881 " ווי הייסט מבטל זיין די טאקסע ? עס וווענדט
זיך עפֿעס די זאָר נאר אַין אונדז? דאמ איז דאָך
בפקודת הממשלת". מ. שאצקעס, דער יודישער פֿאָר פֿסְחָה,
ווארשע, ז' 115.

182

בפקודת האצדיק | ... האצדידיק | - אדו פֿר. לויטן אנזאג
(אינטערווענג) פון צדיק | דא: פון חסידישן רבין | .

1898 " אוֹן אַיך ווֹאַלְט זיך מיט דער צייט געוווען
צָוְגַּעַשְׁלָאָגָן - בפקודת האצדיק - צו עפֿעס אַ רַעֲכַט
הַתְּמִנוֹתָלִי". גִּיל, נִיט טוֹיט נִיט לְעַבְּדִיבָּר,
ווילגֶע, ז' 61.

בפקודת הרב | ... האראו | - אדוּ פר. (לל) לוּיְשָׁן

דער אַנְגּוֹוִיְזָוָנָג, פֿאַרְאַרְדְּעָנוֹנָג פֿוֹן רָב.

1875 " אַצְינֵד וּוּעָלָן מִיר זִיכְר אַוְמָקָעָרָן דָּעַרְצִיְילָן פֿוֹן

ר. לִיְיבּ יַאנְאוֹוִיטְשֶׁעָר, וּוָאָס אַיְז בפקודת הרב

קִיְינָן וּוַיְלָגָעָ גַּעֲפָאָרָן". קַהְלָ חַסִּידִים, לְעַמְבָּרְג,

ז. נ"ה - 1.

1895 " וּוּעָן אַיְר וּוּעָט בָּאַקּוּמָעָן פֿוֹן מִיר אַבְּרִיאָנוּ,

בפקודת הרב, זָאלְט אַיְר מִיט אַיְיעָר וּוַיְיָבּ קָוּמָעָן

... | צָוָם רְבִינָן". יַילָן, דָּאָס פּוֹיְלִישָׁע יַוְנָגָל,

אַדְעָס, ז. 150.

1949 " עַר הַאָמָתְלָמִיד אַוִיפְגָעָפָאָדָעָרָט בפקודת הרב

אַנְצּוֹנוּמָעָן דָּאָס רְבִנּוֹת". מ. בָּאַכְנָעָן, יַהְה

יַזְבָּן ~~בְּ~~ כְּזָשָׁאָנוּר, רְעַגְנְסְבּוֹרְג, ז. 34. ✓

בְּפָרְחָסִי א | בעַאֲרָהָעָסִיָּע/בְּפָרָעָטִיָּע | - אַדוּן.

(לל) פָּאָר אַלְעָמָעָן אִין דֵי אַוִיגָן, אַפְעַנְעָרָהִיט,

פָּאָרָן גָּאנְצָן עַוְלָם; עַפְנְטָלָעָן. % יַעֲנָעָר אִיז גָּאָר אָן

אַפְּיקָוָרָס, עַר רִיְיכָעָרָט אָוָם שְׁבָת בְּפָרָהָסִיאָה.

1837 " עַר אִיז גּוּוֹעָזִין דָּעָר עַרְשְׁטִיר וּוֹאָשָׁה הַאָט גָּאנְצָן

פְּרָאָסְטִי בְּפָרָהָסִיאָה אַרְוָיִם גַּעַגְגָט אָז עַש אִיז אַיְינְגִי

עַבְּיָרָה אִימִיצִין אַנְדִּירָסְט פָּאָר אִין קִיבְּיגָן צָו הַאלְטִין

חוֹץ גָּאטָן". אִין קִיצְוָר פֿוֹן דָּעָר מַעַשָּׂה פֿוֹן דֵיְאַיְוְדִין,

וּוְאָרְשָׁע.

... " וּוּעָר סָאִיז נִיט אַרְוִיְסְגַעְגָּאנְגָעָן לְתַרְבּוֹת רָעה

בְּפָרָהָסִיאָה, פְּלָעָגָט זִיכְר אַיְינְשְׁטָעָלָן דָּאָס לְעַבְּן אָוָן

לְעַרְגָּעָן ~~אַבְּגִיבָה~~ אִין קוּלָּעָר, אַוִיפָּן בּוֹיְדָעָם | ... |". ✓

... 63, הַיְמָמָה מִן הַנְּהָרָה, 60, 5, ...

186

185

187

214

194

... " ווואס דען האט איר געווואלט? מע זאל שוין

אראפווארפֿן באָרְד אָוּן פָּאוֹת אָוּן עַסְּן חַזִּיר בְּפֶרְהֶסְּיָא?".

193

שׁע, מאנאלאגַן, ז' 156.

1968 " וויל ער מען זאל אים פָּוּן ישיבָה אַרְוִיסְטּוֹפָן,

כדי ער זאל נִיטָהָבָן קִיְינָן אַנְדָעָר בְּרִירָה ווֵי

אוועקְגִּיְינָן אָוּן וווערָן אַמְחָלָל שֵם בְּפֶרְהֶסְּיָא".

חַבָּ, צַמְחָ אַטְלָאָס II, ג"י, ז' 258.

[חוֹלֶה כְּלָוִילְבָּדְקָה] —

בְּפֶרְהֶסְּיָאָדִיק — אֲדִי. אָפָן, פָּאָר אַלְעַמְעָן אִין דֵי

אוּיגָן, דֻּעָמָאנְסְטָרָאַטִּיוֹו. % מַעַן הָאָט דֵי יְוָנָגָעָלִיִּיט

נִיטָהָבָן גַּעַהָאָט צּוֹלִיב זִיִּיעַר בְּפֶרְהֶסְּיָאָדִיקָעָר אַפְּיָקוֹרָסָות.

בְּפֶרְהֶסְּיָאָדִיקִיִּיט — דֵי, בָּא. | מַאֲרָק וּרְבָּה 678 | .

(?)

219

בְּפֶרְהֶסְּיָאָדִיקִיִּיט | — אֲדוֹנוֹ. זִיִּיעַר גַּעַנוֹי,

אוּיסְפִּירְלָעָךְ, מִיטָּאַלְעָהָפְּרָטִים. % זָאגָן (דַּעֲרַצְיִילָן,

בָּאַשְׁרִיִּיבָן, אַיְבָּרְגָּעָבָן) בְּפֶרְהֶסְּיָאָדִיקִיִּיט. אַלְעַמְעָן גַּעַהָאָט

בְּפֶרְהֶסְּיָאָדִיקִיִּיט ער דַּעֲרַצְיִילָט בְּפֶרְהֶסְּיָאָדִיקִיִּיט וּוּעָגָן אַלְעָהָפְּרָטִים

אַיְבָּרְלָעְבָּוּנְגָּעָן בָּעַת דַּעַר גַּסְיָה. בָּאַשְׁרִיִּיבָן מִיר

בְּפֶרְהֶסְּיָאָדִיקִיִּיט, ווֵי עַס לְעַבְתָּ זִיךְ אַיְיךְ אִין דַּעַם גַּיִיּוּם

לְאַנְדָּ.

" בִּיאָ אָוְנְדָּז אִיז אוּיר דֵי גַּאנְצִי שְׂתָאָד אוּינְךָ

18/9

228

מִיטָּאַלְעָהָפְּרָטִים, אַיְיךְ הָאָבָן זִיאָה הַיּוֹ דַּעֲרַצְיִילָט דֵי

גַּאנְצָע מַעַשָּׁה בְּפֶרְהֶסְּיָאָדִיקִיִּיט". י. פָּעָרָל, מְגַלָּה טְמִירִין,

צייט יִידִישׁ כתביים, ווילגָע, 1937, ז' 44.

1851 " בעט דַּעַר גַּבִּיר דַּעַם דַּבָּר | ... | : זָאגָט מִיר

בְּפֶרְהֶסְּיָאָדִיקִיִּיט | ... | . מַעַשָּׁה | ... | פָּוּן אַמְזָר ווֵיאָאָלְבָּד

הָאָט מַקְדֵּשׁ הַשֵּׁם גַּוּוֹעָן, ווּאַרְשָׁע, ז' 7 - 8.

129

... " אֵין זָג דִּיר בְּפִירוֹשׁ אָוֹן בְּפֶרְוַטְרוֹט" פֶּרֶץ,

בַּילְדָּעָר אָוֹן סְקִיעָן.

1781 " עַר הָאָט אִים אַלְיָ עֲבִירָה בְּפֶרְוַטְרוֹט גִּיזָּגֶת,

בָּאוֹתוֹ יִם דַּעַם טָג אָוֹן דִּי שָׁהָה הָאַשְׁטוֹ דִּי עֲבִירָה

226

גִּיטָּאָן". מְרַגְּנִיתָא, פִּירְדָּא, תְּקִמָּא.

בְּפֶרֶט | בִּיפְרָאַט | - אַדוֹן. בָּאוֹנוֹנְדָּעָרָס, סְפָעָצִיעַל,
אַיְבָּעָר הַוִּיפְטָה. % אֵין האָב לִיב מְזָזִיק בְּכָל אָוֹן
קְלָאָסִישָׁע מְזָזִיק בְּפֶרֶט. עַר לִיְיָעָנֶט אַסְךְ בִּיכְעָר,
בְּפֶרֶט אַוִּיכְ פִּי טָמְעָס פָּוֹן זִיִּין פָּאָר.

... " נָוָא קָעָן מַעַן זִיִּיאָ נָאָךְ קְלֻעָהָרוֹן זִיִּיעָרִי מַעַשִּׁים

בְּפֶרֶט אַוְרָן וּוֹיִים בְּפִירְוֹשׁ אָז עַר הָאָט צְוָא בְּרָאָכָן".

דִּי גַּעֲנָאָרְטָע וּוּעָלָט, קָאנְק 131270.

1873 " | ... | דִּי וּוּעָלָט וּוּעָט פָּוֹן דַּעַם סְפָר אַגְּרוֹינְסָן

גּוֹצָן הָאָבָן, בְּפֶרֶט יְעָנָע מִיְּבָיָן מַעֲנְטְשָׁעַלְעָר, וּוּאָס

קָאנְק

וּוּעָרָן פְּלוֹצָלִים אַוִּיפְגָּעָרִיכְטָה". מְמוֹס, הַיְּ קְלִיאָטְשָׁע,

וּוְיִלְגָּעָ, קָאנְק 243200.

1919 " | ... | בְּפֶרֶט וּוּעָן מַעַן דָּעַרְמָאָנָט זִיְּרָן, אָז דִּי

פָּאָרְלוֹוִיְּפָעָר פָּוֹן יְעָנָעָר סִינְטָעָזָע הָאָבָן נִימָט גַּעֲקָעָנֶט זִיְּיָן גְּלָגְלָלָן".

234

1975 " וּוֹי לְאָבָג לְאַזְטָמָעָן אַמְּגָנְצָבָיל בְּלִיְיָבָן אַלְיָיִן,

בְּפֶרֶט אָז רְאֵיָן אַנְגָּעָשְׁטָאָפָט מִיט גַּעַלְטָה". בָּאַשָּׁה,

דָּעָר שְׁפִיגָּל, חַ"א, זָ' 114.

✓

0 בְּפַחַת נָאָךְ - אַדוֹן פָּרָה, דְּזוֹנוֹ דְּפָוָן, מַעַר עַמְפָאָטִישׁ.

1864 " | ... | מִיאָסָע סִימָגִי דָּלוֹת, וּוֹי גַּעֲוָוִיְּגָטְלָעָר בְּיִי

אַלְעָ אַנְדָּעָרָע, אָוֹן בְּפֶרֶט נָאָךְ בְּיִי יִדְיִישָׁע אַרְעָמָע,

נִישְׁטָה קִיְּיָן פָּאָרְמָעְגָּלְעָכָע לִיְיָתָה". מְמוֹס, דָּאָס קְלִיְּגָעָ

מַעֲנְטָשָׁעַלְעָר, קָאנְק 53.

1963 " | ... זיך נאריש געמאכט, געהאפסעט, וויא
געווינגלעך אויף חתונות, בפרט נאן וווען א גבירות
גיט אויס זיין בת-יחידה". באש, חרבן קראפעוונ,
קאנק 213.

1588 | ... וויאישט וואל בפרט היז קומט מיר
איקלייבר גראשין שווער אן דרום שריביב מיר אליש
בשיידליך". א פעל בריוו אין יידיש פון יאן 1588,
ציט ב. וויאנרביב, הש !!, ז' 59.

1723 " אינ איטלייבר מאכט זיך מנהגים נאך זיגיגם
וואר גיפאלן בפרט אין דער שולין". לט אמשטרדם,
קדמה. ✓

241

244

בְּפִרְטָוֹת - --- ↲ בִּפְרַטִּיות,

???

בְּפִרְטָיְתָן - אדוו, פֶּפֶּן (זנ) בִּפְרַטִּות
| בִּפְרַטִּעַס |. (לל) מיט אלע פרטימ, דעתאלן;
אויספirlעך.

1887 " | ... דיר אויסשריבן בִּפְרַטִּיות איז אוממעגלעך
| ... ". ייפאל, נ' 32, ז' 529.

308

1912 " שאפונהייער שטעלט זיך אפ בִּפְרַטִּיות אויף דער
דריטער ארט פון ספערן-פארביינדונגען". זשיט.
שריפטן !!!, נ"י, ז' 50.

310

" אין דער הקדמה צום ערשות באנד סדר זרעימ".
האב איך געגעבן בִּפְרַטִּות די כללים ביי וועלכע איך
האב זיך געהאלטען ביים איבערצען משגיות |...|".

305

(פיעט, משניות, מועד) הקדמה.

1956 " ר" סעדיה גאון | ... האט די דזוקע טאריע
גות פארשטיינען | ... און ער באטראקט זי בִּפְרַטִּיות
אין | ... זיין פונדאמנטאלן ווועך האמוניות והדעתות
|. ". עלז, יישפ 17X - I.

312

בפרטיוותדיין | ביפוראטייעסדיין | - אדין/אדון. דזון דפונו.

"עס איז שווער אוֹן אַיְבָּרִיךְ אוֹ יִסְצָוֶתְּ יִטְשָׁן 1957

בפירוש או בפרטיוותדיק וואס מען מיינט א יורד".

לדבר, ב"י, דף פ"ח.

313

בפרטיזות | ב'פראטיי-פראטיים | - אדו פר.

(ללו) דזוו דפוו מער עמאטיש.

"בפרטיזן-פרטיזן" איז איז טגלען ווועגן גמיש | 1957?

314

ליקוטי אמרים, חביה, רמ"ו - 240.

בְּפָר | בַּעֲפָרָעָר | - אַדְוֹן, נָאֵר אֵין דָעַם אוֹיִסְדוֹךְ:

77 ארבעתן בפרק - (לל) תאן זיינער א שווערע ארבעת

אוֹן גַּעֲצָוָה וְנִגְעָבָנָה רַהַיִת.

רעד: סטוטש 433 ג'יט "ארבעתן בפרק; יהואש ט' ייטשט

שְׁמוֹת א - 13 | גַּעֲמָאכֶט " וַיַּעֲבִידוּ בְּפֶרַךְ" א -

בעטן מיט הארטיקייט. דאס צוועייט איז ריא

סִיִּ בְּנָרְגָעַ דָּעַם טִיִּיטָשׁ סִיִּ בְּנָרְגָעַ דִּי בְּקוֹדָוֶת.

רוי בליך?

וְוִי בַּל יִבְטָח?

בְּפִשְׁטוֹת.

ב פ ש ר ת | בעפֿאשטעס | - אדוו, פֿפּ (זע) בפֿשייטות

| ביפֿשייטעס | . (ללו) זיינער פשוט, אייננפאר.

% ערד פירט זיך בפֿשטוט מיט יעדן מענטשן, האלט זיך

ביט גרויס. דער מלמד דערקלערט אלץ בפֿשטוט, אונ
דריידלעך אוֹן פֿשטלעך.

1868 " מיר האבן געמיינט, איז מען גיט אריאין קינדער

צו איז אין די קלאסן, ווערן זי בפֿשייטונט
גלאטע אפיקורסים צי פֿילאָזָאנְדַּל". קמ, נ' 41,

ז' 298.

... " בנימין איז אוַיך געווען א פֿאליטישנער"

מענטש, | ... | ערד האט קאטראקט א זאר גאנץ רוּיך,
בפֿשטוט, איז ווי זי איז". ממוס, די אלטע מעשה,
קאנק 6.

הכליה - לאלה